

Neljältä vuosikymmeneltä

80-luvulla lain koura ravisteli täysi-ikäistä Lexiä

Uusi vuosikymmen räjähti yhdistyksen silmille kun Lexin tiloihin tehtiin ratsia vuonna 1982 ja Kirkkotien pimeä anniskelu paljastui. Alun kaaoksen jälkeen seesteiset ajat koittivat toimintaan ja talouteen. Valmennuskurssien suosio oli nousujohteinen. Edellisen vuosikymmenen lama ja poliittisuus olivat takanapäin. Kirkkotien hankintaa varten otettu suuri laina saatiin maksetuksi ja vuosikymmenen lopulla harkittiin jo paikan myymistäkin. Lexiläisten päivittäinen työympäristö kohentui, kun tiedekunta muutti vuonna 1986 Caloniaan.

SALAKAPAKKA-TAPAUS

1 1980-luvun alkupuolella Lex joutui tahtomattaan suuren julkisen huomion kohteeksi. Valtakunnallisesti puhuttiin paitsi Kekkonen kauden päättymisestä myös Lex ry:n laittomasta anniskelusta. Torstai-iltana 7. lokakuuta vuonna 1982 Kirkkotielä oli tavalliset juhlat. Puolen yön jälkeen virkavalta ilmestyi Lexin tiloihin, koska poliisin päivystykseen oli valitettu huoneistosta kanta-

Laila Hietamies:

vasta kovasta metelistä. Tieto oikeustieteilijöiden pimeästä alkoholimyynnistä kiiri nopeasti.

”Tapauksen tekee erittäin kiusalliseksi ja arveluttavaksi se, että laitonta alkoholin anniskelua ja myyntiä ovat harrastaneet oikeustieteiden ylioppilaat, tulevaisuuden oikeuslaitoksen palvelijat”, kirjoitti Uusi Suomi. Apu-lehti dramatisoi tilannetta kyselemällä ”Kuka suojeli laitonta kapakkaa? Lain opiskelijat kärehtivät Turussa salakapakan ylläpidosta.

Kuumaksi jutun tekee se, että poliisin on ollut pakko tietää kapakasta vuosikautia. - - Normaalisti tanssiravintolasta Lex poikkesi vain kolmella tavalla: 1. viina oli halpaa 2. kaikilla ei ollut sisään menemistä 3. aukioloajat venyivät.”

Kuusi yhdistyksen jäsentä pidätettiin päiväksi tai muutamaksi vuorokaudeksi. Takavarikkoon joutui 779 pul-

loa olutta sekä melko laaja valikoima muita alkoholijuomia viinistä viinaan ja viskiin. Valtiolle menivät myös

**ANDREW IN PORNOTYTTÖ
SAI POLIISIVARTIOINNIN**

**Turun salakapakka myi
23 vuotta viinaa
pilkkahinnalla**

rikoksentekeväliseenä käytetyt alkoholin anniskelumat. Lex ry tuomittiin menettämään rikoksen tuottamana taloudellisena hyötynä 10.000 mk. Lisäksi yhdistys ja sen puheenjohtaja velvoitettiin yhteisvastuullisesti korvaamaan valtiolle 20.000 mk takavarikoimatta jääneiden myytyjen alkoholijuomien arvona. Vastuun ottaneet toisen kursin isäntä ja emäntä tuomittiin puheenjohtajan ohella sakko-

rangaistuksiin. Rahat sakkojen maksuun hoidettiin kokonaan yhdistyksen normaalin varainhankinnan kaut-

ta. Vaikeassa tilanteessa apua antoivat mm. yhdistyksen silloinen kunniapuheenjohtaja Juhani Kyläkallio ja asianajaja Matti Manner, Lex ry:n nykyinen kunniapuheenjohtaja.

Oikeudessa esitetyn näytön perusteella myyntiä tapahtui vuoden 1982 alusta poliisiin 8.10. tekemään ratsiaan saakka, mutta julkisesti epäiltiin laittoman anniskelun jatkuneen Kirkkotiellä jopa kaksikymmentä vuotta. Paikka oli valmistunut kaksitoista vuotta sitten. Vuoden 1982 hallitus kantoi vastuunsa ja järjesti asiat seuraajilleen mallikkaasti. Yhteishankintamenettely luotiin vuoden lopussa ja otettiin käyttöön 1983.

Spekulaatioita siitä, kuka ilmiantoi Lexin ja miksi, on esitetty, mutta selvyyttä ei ole saatu. KRP oli jo keväällä 1982 tutkinut Lexin toimia, sillä muuan turkulainen ylioppilas oli kannellut oikeusasiamiehelle ja väittänyt oikeustieteilijöiden rahoittavan toimintaansa laittomalla alkoholilla myynnillä. Keväällä tutkimukset eivät vielä johtaneet mihinkään. Ns. naapuriteorian mukaan K-tien viereisen kerrostalon asukkaat olisivat olleet erityisen aktiivisia asian paljastamiseksi: kolme kertaa viikossa olleet juhlat häiritsivät toistuvasti yöunia. Muissa opiskelijoissa kaunaa saattoi herättää, kun kutsu kävi vain lexiläisille.

IRTI POLIITTISUUDESTA

Poliittisuus, joka Lexissä oli ollut vallalla koko 70-luvun, hiipui hiljalleen. Vuodesta 1971 lähtien hallituksen paikat oli yleiskokouksissa jaettu Lexin poliittisluontoisten ryhmittymien kesken näiden tekemän etukäteissopimuksen mukaan. Vuoden 1981 kokouksessa osa uuden hallituksen jäsenistä, mm. puheenjohtaja, valittiin sitoutumattomien joukosta. Vuoden 1983 yleiskokouksessa sitoutumattomat rynnistivät lopullisesti esiin ja valtasivat enemmistön hallituspaikoista. Uudenlainen yhteishenki valtasi yhdistyksen pimeän anniskelun paljastumisen jälkeen: Porvarilexin ja Demlexin toiminta näivettyi.

70-luvun ylipolitisoituneena aikana suuri äänestysvilkkaus TYY:n edustajistovaaleissa oli pitkälti kilpaillevien poliittisten ryhmien ansiota. Näiden väistyessä Lexin rooli opiskelijoita aktivoivana voimana korostui. Lexin äänestäville jäsenilleen tarjotut pullakahvit vuoden 1985 vaalien aikaan aiheuttivat riidan ylioppilaskunnan vaalitoimitsijoiden ja yhdistyksen välille. Kärhämää tuskin olisi noussut, ellei Lex olisi tuona vuonna saanut yli kaksinkertaista määrää edustajia edelliseen vaalivuoteen nähden. Yhdistyksen väitettiin ostaneen ääniä. Sittenmin TYY on itse alkanut palkita äänestäjiä pullakahveilla. Ylioppilaskunnan hallitukseen saatiin 80-luvulla useaksi kaksivuotiskaudeksi Lexin edustaja.

Tiedekuntaneuvostossa opiskelijajäsenet vaikuttivat siihen, että lakikirjojen käyttö sallittiin eräissä tenteissä ja tiedekunta alkoi järjestää yleisiä kesätenttejä vuonna

1989. Lex nopeutti osaltaan tiedekunnan kaavailemia tietokonehankintoja. Yhdistys myös keräsi itse varoja tietokoneiden saamiseksi opiskelijoiden käyttöön.

TIEDEKUNTA CALONIALLE

Calonia valmistui vuonna 1986. Opiskelutiloihin saatiin kaivattu parannus, kun tämä Pohjoismaiden ensimmäinen ainoastaan oikeustieteelliselle tarkoitettu rakennus saatiin käyttöön. Sitä ennen tiedekunta oli toiminut Luonnontieteiden talo II:ssa. Uuden rakennuksen suunnitteluvaiheessa oli keskusteltu, että ainejärjestömme saisi Calonialta omat toimistotilat, sillä kirjavälitys ja muut palvelut olivat vielä Kirkkotiellä. Huonetta ei kuitenkaan saatu ja omasta ilmoitustaulustakin käytiin pienoinen taistelu. Monia opiskelijoita huolesti muuttovaiheessa oikeustieteilijöiden yhteishengen mahdollinen katoaminen, mutta pelot osoittautuivat turhiksi.

Tiedotusta ajanmukaistettiin vuosikymmenellä pariinkin otteeseen. Vuonna 1982 Totuusvakuutus muutettiin Lexpressiksi. Nimemuutoksella pyrittiin eroon Totuusvakuutuksen poliittisuudesta ja ha-

luttiin viestiä lehden kuuluvan koko jäsenistölle. Nopeampaan tiedotukseen luotiin 1988 Calonian Sanomat eli Calšari, kun idea uudesta tiedotuslehdestä oli kirkastunut Jyrki Ojalalle erään pitkän illan tiimelyksessä. Lehdykän tuli "raottaa sitä sepalusta, jonka kautta tieto Lexin toiminnasta suihkuu jäsenkunnan niskaan".

JUHLIA, PALJON JUHLIA!

Beaanit eli fuksit on Lexissä 60-luvulta lähtien vastaanotettu jonkinlaisen tervetuliaisriitin kera. 1980-luvulla he kokivat elämänsä täyttymyksen polvistuessaan fuksikasteeseen Kirkkotiellä. Velvisbileissä jammailtiin ykköskurssin ensimmäisen kunnan aineopintotentin jälkeen. Toogabileetkin tunnettiin, mutta ne eivät olleet vielä fuksien järjestämät. Vuoden loppuun sijoittui aktiivisimmille jäsenille järjestetty pizzailta, joka vuosikymmenen lopulla vaihtui Kiitosristeilyksi.

Kirkkotie oli suosittu bilepaikka myös itsenäisyyspäivänä, uuden vuoden aattona ja muina tärkeinä juhlapäivinä. Tapiolan Wappusoudut aloitettiin vuonna 1986 Merkantila Klubbenin kanssa. Lex kehitti vaihtoehtoista viihdettä myös Liljan patsaan

Calonian uusi lukusali herätti hämmennystä opiskelijoiden keskuudessa, tunnelma oli, sanotaanko välitön

lakitukseen ruuhkautuville. "Päätettiin suorittaa julkisen omaisuuden pesu ja puhdistus sekä somistustoimintaa", kerrotaan hallituksen pöytäkirjassa. Tuona vappuna Paavo Nurmen nähtiin kirmaavan ensimmäisen kerran Lex-merkkisessä juoksuasussa.

Vuosijuhlia on Lexissä vietetty alusta alkaen, mutta vasta 80-luvulla valittiin ensimmäiset vuosijuhlamarsalkat valmistelemaan tapahtumaa. Aivan yleisesti akateeminen vuosijuhlaperinne elpyi jälleen 70-luvun jälkeen. Herrat lipuivat tapahtumaan frakki tai tumma puku päällään, kun taas daamien pitkät leningit jäljittelivät Dallas-tyyliä. 25-vuotisjuhlien alla vuonna 1986 käytiin keskustelua tilaisuuden luonteesta. Osa jäsenistöstä olisi halunnut juhlat tavallisten bileiden tasoisiksi, mutta enemmistö osoittautui akateemisten perinteiden vaalijoiksi.

TALOUS JA TOIMISTOTILAT

Kirkkotietä varten otettu velka saatiin maksetuksi 80-luvun puolivälissä ja myös oikeuden langettamista seuraamuksista selvittiin. Tylkkäriässä suitsutettiin: "Onnittelut ex-hallitukselle! Velkavankeuden synkkä uhka vaihtui jäsenistön myötävaikutuksella huolettomaksi vapaudeksi. (Skål) på den saken." Vuonna 1988 virisi keskustelu uuden tilan hankkimisesta lähempää Caloniaa ja Kirkkotien huoneiston myynnistä, mutta tyydyttävän kauppahinnan ja lainan saamisen vaikeus estivät suunnitelmien toteutuksen.

Ongelman ratkaisu oli vuonna 1989 TYY:ltä vuokrattu huone Ylioppilastalo B:stä osakuntien tilojen yhteydestä. Erillisen toimiston vuokraamisen jälkeen As Oy Kairisnummen huoneisto jäi yksinomaan juhlaikäyttöön, mikä helpotti myös pääsihteerin työtä. Kirkkotiellä kun ei aina ollut takeita toimiston järjestyksestä juhlia seuraavana aamuna.

Reilussa kymmenessä vuodessa valmennuskurssit vakiinnuttivat asemansa. Kurseista vastasi aluksi

Fuksikaste -86

opintoasiaintoimikunta. 80-luvulla järjestelyjä tehostettiin valitsemalla valmennuskurssivastaavat, jotka motivoitiin toiminnan jatkuvaan kehittämiseen provisiopalkalla. Turun lisäksi kurseja järjestettiin jonkin aikaa myös Porissa. Lex ry:n taloudellista tilannetta kohensi myös yleishyödylliselle yhdistykselle myönnetty verovapaus.

Vuoden 1986 lopulla perustettiin Lex Libri Oy hoitamaan kirjavälitystä. Osa-keiyhtiön toimitusjohtajaksi valittiin pääsihteerin, joka jo ennestään oli välittänyt opiskelumateriaalia. Syksyllä 1990 yhtiön toiminta laajeni nykyiselleen, kun Libri sai hoidettavakseen myös Calonian kahvion toiminnan.

Lähteet:

Lex ry 30 vuotta. Toim. Jyrki Ojala. Turku 1991.

Turun poliisilaitoksen esitutkintapöytäkirja 24.2.1983.

Turun RO:n pöytäkirja 30.3.1983 327§.

Sarjassa tarkastellaan Lex ry:n historiaa neljän vuosikymmenen aikana. Aikaisemmat osat: 60-luku Lexpress 1/01 ja 70-luku 2/01.

